

**Protokół z Konferencji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
w dniu 11.12.2023 r. z udziałem członków Prezydium,
Przewodniczących Delegatur oraz Przewodniczących Komisji.**

Porządek posiedzenia:

1. Przywitanie uczestników konferencji.
2. Zaakceptowanie ostatecznej wersji Regulaminu.
3. Sprawy bieżące i ustalenie listy osób zgłaszających się do wystąpień na Sesji Plenarnej.
4. Omówienie rekomendacji Przedstawicieli Delegatur regionalnych OPS.
5. Przedstawienie i omówienie najistotniejszych zagadnień z zakresu polityki senioralnej wchodzących w zakres działania Komisji Prawnej, Komisji Zdrowia i Polityki Senioralnej, Komisji Bezpieczeństwa.
6. Sprawy różne, zakończenie.

W spotkaniu uczestniczyło 19 osób:

Przewodniczący - Zbigniew Tomczak,
Pierwszy zastępca Przewodniczącego - Krystyna Ozga,
Wiceprzewodniczący - Zdzisław Czarnecki,
Wiceprzewodnicząca - Ewa Woźniak,
Członek Prezydium - Irena Frankiewicz,
Przewodniczący Komisji Prawnej - Zbigniew Chwaliński,
Przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa - Zdzisław Czarnecki,
Przewodniczący Komisji Zdrowia i Spraw Społecznych Jan Kwiatkowski,

Przedstawiciele Delegatur:

Delegatura Podlaska - Bożena Chmielewska,
Delegatura Świętokrzyska – w zastępstwie Janina Łucak, nieobecna z powodów zdrowotnych,
Delegatura Małopolska – Marek Pilch,
Delegatura Kujawsko-pomorska – Bożena Sałacińska,
Delegatura Lubuska - zamiast Wojciecha Białka uczestniczył Jerzy Jabłoński,
Delegatura Warszawsko-mazowiecka zamiast Elżbiety Wiśniewskiej uczestniczyła Anna Czajkowska,
Delegatura Pomorska – Jacek Gibała,
Delegatura Zachodniopomorska - Bartłomiej Nowak
Delegatura Warmińsko-Mazurska - zamiast Zenona Glanca uczestniczył Lech Bober

Delegatura Śląska - nie uczestniczyła Zuzanna Gielke, bez zastępstwa

Delegatura Lubelska - nie uczestniczyła Krystyna Mroczek, bez zastępstwa

Członek Prezydium Ewa Kołodziejczak nie uczestniczyła

Członek Prezydium Anna Sarbak nie uczestniczyła

Na zaproszenie uczestniczyli:

Delegatura Pomorska - z-ca Przew. Prezydium Bożena Szubińska

Delegatura Kujawsko-Pomorska Danuta Bober w celu omówienia planów pozyskania grantów dla OPS.

Delegatura Wielkopolska - Maria Jolanta Syp członek Komisji Prawnej.

Ad. 1. Na wstępie głos zabrał Przewodniczący OPS Pan Zbigniew Tomczak witając wszystkich delegatów i gości.

Ad. 2 W pierwszym punkcie obrad uczestnicy dyskutowali nad zmianami do Regulaminu OPS. Głos zabrał Przewodniczący OPS – Zbigniew Tomczak, który przypomniał główne założenia zmian Regulaminu i poprosił Przewodniczącą Komisji Prawnej Pana Zbigniewa Chwalińskiego o dalsze przedstawienie wprowadzonych zmian. Pan Zbigniew Chwaliński omówił szczegółowo genezę i potrzebę wprowadzonych zmian do Regulaminu zawartych w wersji z dnia 4 grudnia 2023 r. przesłanej do Przewodniczących Delegatur. Podkreślił wagę zmian, które wzmacniają umocowania delegatur i uwzględniają aktywność ich członków. Zmiany dotyczą demokratycznego sposobu podejmowania decyzji i przekazania ich do kompetencji Rady OPS.

Pan Zbigniew Chwaliński podziękował Przewodniczącemu OPS i całemu zespołowi pracującym nad zmianami do Regulaminu za wyłożoną pracę i poświęcony czas oraz rekomendował przyjęcie ostatecznej wersji Regulaminu.

Przed głosowaniem głos zabrała Pani Bożena Szubińska zaproszony gość z Delegatury Pomorskiej. Proponowała zmiany stylistyczne, precyzujące niektóre wyrażenia, które byłyby według Niej bardziej odpowiednie oraz drobne uzupełnienia treści Regulaminu w kilku punktach.

Zwróciła uwagę na brak istotnego zapisu dotyczącego kompetencji Rady w Części II Rozdziału II pkt 3 o zatwierdzaniu projektów dokumentów i uchwał przygotowywanych na Sesje OPS. Dyskusja dotyczyła również Regulaminu w Części II Rozdział II pkt 4 dotyczący powoływania delegatów. Głos w tej kwestii zabrali: Pani Bożena Szubińska i Pan Jacek Gibała z Pomorskiej Delegatury OPS . Przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa Pan Zdzisław Czarnecki oraz Przewodniczący Komisji Prawnej Pan Zbigniew Chwaliński kolejno wyjaśniali zmiany w Regulaminie polegające na tym, że m.in. wykreślono Zespół ds. akredytacji, którego istnienie nie sprawdziło się w działaniach OPS. Odpowiadali też na pytania dotyczące kompetencji organów OPS. Podkreślono, że na tym polega demokratyczne podejście do tworzenia m.in. planów działania OPS, że delegaci przedstawiają rekomendacje ze swoich regionów, na ich podstawie tworzone są przez Prezydium plany pracy, które zatwierdza Rada OPS. Pan Zdzisław Czarnecki podkreślił, że Regulamin nie jest sztywnym dokumentem uchwalonym raz na zawsze i zmiany do niego można wносить zgodnie z procedurami. Będzie on modyfikowany w miarę

potrzeb i zgłaszanych popartych prawnie uwag. W tej kwestii głos zabrał również Przewodniczący OPS Pan Zbigniew Tomczak i przypomniał, że konsultacje nad zmianami do Regulaminu były prowadzone prawie przez rok. Obywatelski Parlament Seniorów jest ruchem społeczno - obywatelskim, ma określoną strukturę i komunikacja przebiega w ten sposób, że wnioski wpływają do Przewodniczącego, a następnie są przekazywane do dalszego procedowania do Prezydium. Każdy delegat miał prawo zgłosić swoje uwagi podczas wielomiesięcznych konsultacji. Po tych wyjaśnieniach ostatecznie projekt Regulaminu został przyjęty jednogłośnie.

Ad. 3

W sprawach bieżących Przewodniczący OPS Zbigniew Tomczak przekazał informację, że Sesja Plenarna OPS zostanie zorganizowana w I kwartale 2024 r. Poprosił o zakończenie zgłaszania się osób do 5-minutowych wystąpień podczas Sesji Plenarnej. Po kolejnych zgłoszeniach listę ustalono. Poinformował również, że nie wszystkie Delegatury przesyłały rekomendacje do dalszych prac Komisji i prosił o ich nadeślanie.

Ad. 4

Następnie, po krótkiej przerwie przedstawiciele Delegatur przedstawili rekomendacje z regionów.

Pierwsza zabrała głos Pani Bożena Chmielewska z **Podlaskiej Delegatury Obywatelskiego Parlamentu Seniorów**.

Przedstawiła następujące problemy:

- niewystarczający dostęp seniorów do opieki geriatrycznej,
- niewystarczający dostęp seniorów do informacji na temat przepisów prawnych,
- wykluczenie komunikacyjne seniorów z małych miejscowości,
- występowanie barier architektonicznych utrudniających przemieszczanie się osób z niepełnosprawnościami,
- brak możliwości pracy dodatkowej.

Rekomendacje **Dolnośląskiej Delegatury OPS** przedstawił Przewodniczący Delegatury Pan Ryszard Kowaluk:

- zwiększenie edukacji cyfrowej osób starszych,
- zwiększenie środków na aktywizację społeczną i fizyczną osób starszych w ramach programów centralnych,
- zasilanie finansowe Uniwersytetów Trzeciego Wieku z budżetu państwa,
- skrócenie czasu oczekiwania na wyjazd do sanatorium z NFZ do 1 roku,
- skrócenie czasu oczekiwania na rehabilitację do 90 dni roboczych,
- finansowanie działalności ruchu społecznego Obywatelskiego Parlamentu Seniorów z budżetu państwa,
- uwzględnienie zdrowia psychicznego seniorów w polityce zdrowotnej,
- prowadzenie przemian gospodarczych w celu zaspokajania potrzeb rosnącej populacji osób starszych,
- ograniczanie spadku wartości emerytury/renty w stosunku do najniższej płacy w kraju,
- realizacja postulatu renty wdowiej,
- dostosowanie dodatku pielęgnacyjnego dla osób starszych w stosunku do najniższej krajowej,

- ustalenie zwiększonego limitu zużycia rocznego energii elektrycznej dla gospodarstw domowych,
- zwiększenie finansowania służb zdrowia i poprawa dostępu seniorów do lekarzy specjalistów,
- kontynuowanie rozpoczętej rozbudowy sieci instytucji wsparcia, aktywizacji, informacji,
- potrzeba doinwestowania i usprawnienia działania odpowiednich służb społecznych w celu dotarcia do najbardziej wrażliwej grupy seniorów, monitorowanie sytuacji seniorów.

Anna Czajkowska z **Warszawsko-Mazowieckiej Delegatury OPS** zasygnalizowała problem niedostatecznej liczby geriatrów w Polsce.

Zbigniew Tomczak podał dane dotyczące tego tematu. Wg GUS odsetek osób 60+ od 2005 r. zwiększył się z 17% do 25%. Wg prognoz w 2023 r. będzie to 30%, a w 2050 r. – 40%. W Polsce mamy 580 lekarzy geriatry. W niektórych województwach jest tylko 2 lekarzy, część lekarzy jest niepraktykujących, a tymczasem Polska jest na 10 miejscu w świecie pod względem osób w wieku 60+.

Krystyna Ozga podziękowała za współpracę wszystkim członkom Komisji Prawnej, za ogrom włożonej pracy i poświęconego czasu. Zaproponowała kolejne spotkanie Komisji przed kolejną Sesją Plenarną OPS.

*Kolejne rekomendacje przesłane wcześniej przez **Świętokrzyską Delegaturę OPS** omówił Zbigniew Tomczak, następnie **Pan Lech Bober w imieniu Delegatury Warmińsko-Mazurskiej**. Jak podkreślono, w większości rekomendacje pokrywają się z rekomendacjami przedstawionymi z innych delegatur, ponieważ podobne problemy dotyczące seniorów występują na terenie całego kraju. (Szczegółowe Rekomendacje z poszczególnych Delegatur zostaną zamieszczone na stronie OPS).*

W ramach wystąpień głos zabrała Przewodnicząca **Kujawsko-Pomorskiej Delegatury OPS** Bożena Sałacińska, która również zauważyła, że przedstawiane problemy występują w każdym regionie. Jednocześnie zwróciła się z pytaniem/sugestią, czy można zawrzeć w zapisach regulaminowych i zagwarantować, aby co najmniej jedna Sesja Plenarna OPS odbywała się w Sejmie.

Kolejne rekomendacje zaprezentował **Przewodniczący Lubuskiej Delegatury** Pan Jerzy Jabłoński. Lubuska Delegatura zwraca uwagę na następujące problemy:

1) Zdrowotne

- długie terminy dostępu do lekarzy specjalistów,
- zbyt mało jest bezpłatnych lekarstw na liście 75+,
- problemy komunikacyjne z dotarciem do lekarzy,
- zbyt mały czas na konsultacje lekarskie i diagnozę (ok. 10 min.),

Propozycje wśród członków Delegatury, aby wnioskować, żeby osoby ze zdiagnozowaną chorobą przewlekłą miały prawo do specjalisty na „cito”.

2) Kolejne zgłoszenia dotyczą problemów komunikacyjnych i równego dostępu do kultury i wydarzeń kulturalnych osób starszych z terenów wiejskich. Postulat: Władze nadzorujące organizację NGO/samorządową powinny dbać o równowagę w dostępie do dóbr kultury i wydarzeń K-O dla wszystkich seniorów z terenów miejskich i wiejskich.

3) Zbyt mała liczba Rad Seniorów/Powiatowych Rad Seniorów na terenie województwa lubuskiego. Postulat: wnioskować (przy udziale OPS) o wprowadzenie ustawowych rozwiązań w tym zakresie.

4. Problem wykluczenia cyfrowego i komunikacja z kontrahentami wyłącznie w sposób elektroniczny np. z ENEA, PGNiG itp. Wysyłanie blankietów wiąże się z dodatkowymi opłatami.

5. Dziedziczenia emerytur po mężu/żonie/partnerze – renta wdowia.

6. Emerytury i renty bez podatku oraz ustawowa waloryzacja emerytur i rent w miejsce „13” i „14” emerytury.

Rekomendacje **Wielkopolskiej Delegatury OPS** przedstawiła Pani Maria Jolanta Syp, która zwraca uwagę na konieczność ustalenia priorytetów, w jakiej kolejności OPS będzie zajmował się zgłoszonymi problemami. Zauważa, że przedstawione rekomendacje mają różny charakter – są to:

- opracowania o charakterze ogólnym, zawierające różne postulaty,
- opracowania zawierające propozycje aktualizacji/zmian obowiązujących w Polsce przepisów,
- propozycje zachęcające do różnych form aktywności, w tym niwelowanie ubóstwa cyfrowego.

Podkreśla, że należy się zastanowić, czy nowelizacją/zmianami wszystkich dokumentów będzie mógł zająć się OPS i w jakiej kolejności. Trzeba ustalić priorytety, bo wszelkie zalecenia o charakterze ogólnym, zawarte nawet w dokumentach europejskich, mogą być tylko wskazówką do działania dla OPS.

Poza tym osoby zgłaszające wniosek powinny mieć przemyślane propozycje rozwiązań, które na posiedzeniu komisji byłyby dyskutowane i /lub zmieniane/ uzupełniane .

Wśród naglących spraw w obliczu szybkiego starzenia się społeczeństwa rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze. W związku z powyższym wskazała na potrzebę dofinansowania płac pielęgniarek (wzrost płac), wzrost zatrudnienia personelu medycznego oraz na potrzebę zwiększenia wiedzy z zakresu geriatry. W ślad za tym ważne jest uruchomienie kierunków studiów, centrów badawczych oraz kursów szkoleniowych. Istnieje konieczność inwestowania w personel, infrastrukturę oraz technologie. Istotne jest wcześniejsze tworzenie infrastruktury oraz kształcenie kadr opiekuńczych, tak by mogły one sprostać nadchodzącym wyzwaniom (m.in. nowe technologie, nowe rozwiązania architektoniczne oraz projektowe w mieszkalnictwie). Systemowe i kompleksowe działania mają prowadzić do opóźnienia lub wyeliminowania konieczności instytucjonalizacji pomocy i stworzyć starszym większą niezależność. Systematyczne oraz pragmatyczne podejście do zbliżających się wyzwań sprawi, że możemy się na nie odpowiednio przygotować - inwestycje w tym zakresie należy traktować jako inwestycje społeczne, a nie postrzegać ich w kategorii kosztów. Chodzi też o zapewnienie osobom starszym większego uczestnictwa w życiu społecznym oraz innowacyjnej gospodarce, utrzymania dobrej kondycji psychofizycznej pomimo postępujących procesów starzenia się oraz wspomagającego ich otoczenia. Problemy te wymagają rozwiązań systemowych, większość z nich powinna być rozwiązywana na poziomie najniższym – gminnym.

Konkluzja: bez zwiększenia liczby wykwalifikowanych opiekunek system opieki społecznej będzie niewydolny. Na nic się zdadzą najdoskonalsze przepisy, jeśli nie będą mogły być wdrożone w życie z powodu braku przygotowanego personelu.

W krótkiej dyskusji na temat przedstawionych problemów odniesiono się do zapisów umowy koalicyjnej nowego rządu, zakładającej szeroką pomoc dla seniorów. Pani Ewa Woźniak wskazała, że na wszelkie działania potrzebny jest wysoki budżet, a nie wiadomo czy państwo stać na takie wydatki.

Pomorska Delegatura OPS w osobach Przewodniczącego Jacka Gibaty i Wiceprzewodniczącej Bożeny Szubińskiej przekazała obszerny dokument z rekomendacjami w sześciu obszarach:

- I. Obszar organizacyjny i prawny,
- II. Obszar medialny - promocja i popularyzacja działalności OPS oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych, współpraca z mediami.
- III. Obszar społeczny: Działania pro-senioralne, przygotowanie do starości – działania w zakresie integracji międzypokoleniowej, bezpieczeństwo.
- IV. Obszar zdrowotny
- V. Obszar ekonomiczny
- VI. Obszar technologiczny: Senior w cyfrowym świecie.

Ponadto Bożena Szubińska poleciła dokument - Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Europejska Strategia na rzecz osób starszych” opublikowany w Dzienniku Unii Europejskiej (2023/C 349/06), w którym zawarte są wnioski i zalecenia dla UE.

Ad. 5

W kolejnym punkcie obrad głos zabrali przewodniczący trzech Komisji: Prawnej, Bezpieczeństwa, Zdrowia i Polityki Społecznej, którzy przedstawili i omówili najistotniejsze zagadnienia z zakresu polityki senioralnej.

Przewodniczący **Komisji Prawnej** Zbigniew Chwaliński podkreślił, że wiele tematów się powtarza w przedstawionych rekomendacjach. Komisja pragnie współpracować z obiema komisjami w zakresie rzecznictwa spraw seniorów. Ważna kwestia dotyczy finansowania OPS, który nie ma osobowości prawnej, bo jest ruchem społecznym. OPS posiada regulamin i nie można nakładać obowiązków i ograniczeń innych organizacji. Samorządy starają się wspomóc delegatury, lecz nie mają do tego narzędzi. Przewodniczący Komisji zapewnił, że członkowie Komisji będą śledzić pojawiające się akty prawne i przygotowywać je do przekazania Prezydium OPS w celu wysuwania wniosków wraz z uzasadnieniem w dyskusjach i konsultacjach z przedstawicielami organów decyzyjnych czy przygotowania projektów ustaw. Pan Zbigniew Chwaliński prosi o wyłonienie po jednej osobie z każdej delegatury do prac w Komisji Prawnej.

Jan Kwiatkowski, przewodniczący **Komisji Zdrowia i Polityki Społecznej** omówił sprawozdanie z prac tej komisji. Do komisji wpływały sprawy dotyczące zdrowia mieszkańców m.in.

- długie oczekiwanie na badania specjalistyczne,
- brak lekarzy geriatrów,
- brak transportu na przewóz osób niepełnosprawnych,
- potrzeba większej pomocy prawnej w sprawach socjalnych,
- umożliwienie czynnego udziału organizacji senioralnych w konsultacjach społecznych,
- paczki dla seniorów nie tylko dla sprawnych fizycznie,
- wprowadzanie programów profilaktycznych,
- bezpieczeństwa psychicznego seniorów i zagrożeń ze strony rodziny np. zastraszanie itp.

Zbigniew Tomczak poinformował, że przedstawiciele seniorów mają możliwość wpływania na politykę zdrowotną poprzez udział ich przedstawicieli w Forum Organizacji Pacjentów przy NFZ oraz w Radzie Organizacji Pacjentów przy Rzeczniku Praw Pacjenta. Należy podkreślić ważne akty prawne dotyczące spraw seniorów: ustawa o 14 emeryturze, korzystna waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych, wzrost najniższej emerytury, programy aktywizacyjne

Senior+ i Aktywni+, Program Opieka 75+ oraz nowe świadczenie wspierające nową formą pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, które wejdzie od 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący **Komisji Bezpieczeństwa** Pan Zdzisław Czarnecki mówił o konieczności współdziałania z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo m.in. policja, straż pożarna, służby medyczne itp. W związku z powyższym Komisja proponuje, aby w każdej Delegaturze był powołany koordynator d/s bezpieczeństwa, który podejmowałby:

- 1) działania prewencyjne – uświadamianie seniorów,
- 2) działania monitorujące – przestępczość na szkodę seniorów, zbieranie informacji z delegatur,
- 3) działania informacyjne – podejmowanie działań przez członków delegatur w przypadku krzywd wyrządzonych na seniorach przez osoby najbliższe (działania pro bono – prawnik).

Proponuje się bloki tematyczne: edukacyjne, pomoc medyczna, przygotowanie kryzysowe, karta zabezpieczająca dane zapisane na kartach bankomatowych.

Przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa zaapelował do delegatów, aby zachęcić osoby, które będą koordynatorami bezpieczeństwa na swoim terenie do podejmowania działań wobec osób, które kwalifikują się do pomocy, ale nie wiedzą lub wstydzą się prosić o pomoc. Ponadto Zdzisław Czarnecki poinformował, że w przyszłym roku we wszystkich delegaturach planowane są warsztaty na temat partycypacji społecznej, asertywność seniora, mój potencjał na + itp.

Przedstawione Rekomendacje, wnioski i plany pracy wszystkich Komisji posłużą do końcowego opracowania rekomendacji, które będą przedstawione na Sesji Plenarnej w Sali Obrad plenarnych Sejmu w I kw. 2024 oraz będą przesłane do odpowiednich urzędów centralnych.

Ad. 6

Konferencję podsumował Przewodniczący OPS **Pan Zbigniew Tomczak**.

Poprosił przedstawicieli Delegatur, które nie przesłały jeszcze rekomendacji o przesłanie ich do dnia 20.12.2023 r. do Przewodniczących Komisji.

Ustalił, że do 15.01.2024 r. Komisje przygotowują rekomendacje najważniejszych wniosków o ogólnopolskim zasięgu w celu dalszego ich procedowania i przedstawienia na Sesji.

Zbigniew Tomczak poinformował, że w tym roku odbyło się 18 spotkań w Delegaturach, w części z nich uczestniczyli przedstawiciele Prezydium. Podkreślił, że każda Delegatura ma swoją specyfikę, ale też wiele zgłaszanych problemów jest o skali ogólnokrajowej. Ważnym czynnikiem w rzecznictwie spraw seniorów jest integracja środowiska senioralnego. Kolejną sprawą, na którą zwrócił uwagę jest działalność Stowarzyszenia OPS, dzięki któremu mogły być pozyskane środki finansowe na działania ruchu społecznego OPS. Obecnie Stowarzyszenie podejmuje starania o uzyskanie statusu OPP umożliwiającego udział w 1,5% odpisie od podatku dochodowego. Zbigniew Tomczak zachęcał, aby popularyzować ideę tworzenia regionalnych oddziałów w ramach obowiązującego statutu Stowarzyszenia OPS oraz zachęcać Delegatów i sympatyków do członkostwa w naszym Stowarzyszeniu.

Poinformował, że zostaną założone dodatkowe zakładki na stronie internetowej OPS dla trzech komisji.

Na koniec Przewodniczący OPS podziękował wszystkim uczestnikom za udział w konferencji. Podkreślił, że jest pod wrażeniem dobrej pracy i aktywności w Delegaturach OPS.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku 2024 złożył życzenia wszystkim Delegatom: dużo zdrowia, spokoju i pomyślności oraz zadowolenia z działalności społecznej na rzecz seniorów. Mając nadzieję, że nadchodzący rok 2024 pozwoli nam uzyskać szersze poparcie dla idei **Stowarzyszenia OPS**, poprzez większy udział naszych Delegatów, co

z kolei pozwoli nam na dalszą rozbudowę naszej bazy organizacyjnej i umożliwi w przyszłych latach realizację kolejnych projektów wykonywanych na rzecz Delegatów ruchu społecznego OPS.

Na tym konferencję zakończono.

Protokołowała: Danuta Bober